

RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS PADOME

2013. gada 13.februārī

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā (VKPAI) Rīgā, Pils ielā 22 – 105

197. sēdes PROTOKOLS

Sēdē piedalās: Padomes locekļi: A.Kronbergs, J.Asaris, J.Dambis, I.Purmale, I.Staša - Šaršūne, A.Cinis, I.Tapiņa, J.Zilgalvis, V.Valgums
Konsultanti, eksperti:
V.Brūzis – Rīgas būvvalde;
G.Princis – Rīgas pilsētas arhitekta biroja direktors
V.Cielava - jurists
Projektu pārstāvji:
J.Radzevičs, D.Mežale – Rīgas dome, Par publiska pasākuma rīkošanu „*Dinner in the Sky*” Rīgā, Latviešu strēlnieku laukumā.
B.Liepiņa, P.Bajārs, E.Erta - Līvu laukuma rekonstrukcija
M.Draudiņš, D.Cheremisin - Par jēdziena „jauna būvniecība” skaidrojumu saistībā ar Rīgas pilsētas būvvaldes 05.12.2012. izsniegtā PAU Nr.BV-12-8070-nd (Ēku komplekss Rīgā, Strēlnieku ielā 8) apstrīdēšanu.
I.Spriņģe – Dārziņa – RDPAD
L.Ābele, P.Blūms, K.Kukaine, D.Miķelsone - VKPAI

Sēdi vada: A.Kronbergs

Sēdi protokolē: B.Mūrniece

Sēdi atklāj: 15.00

1.

Padomes 197. sēdes darba kārtība (Pielikums nr. 1.)

Padome apstiprina darba kārtību bez izmaiņām.

2.

Padomes 198. sēde un tās darba kārtība

Padome nolemj 198.sēdi rīkot 27.februārī plkst.15.00 I.Staša – Šaršūne informē, ka 27.februāra sēdē piedalīties nevarēs.

3.

Par publiska pasākuma rīkošanu „*Dinner in the Sky*” Rīgā, Latviešu strēlnieku laukumā. Iesniedzējs:
Rīgas pilsētas izpilddirektors J. Radzevičs.

Ziņo: J.Radzevičs informē par jautājuma izvērtēšanas nepieciešamību. Formāli pasākuma norise atbildīgajās institūcijās ir saskaņota, tomēr pauž bažas, ka Strēlnieku laukuma nozīme šādā veidā, iespējams, tiek degradēta. Pašvaldībai ir tiesības šādu pasākumu neatļaut, kā arī izvirzīt savas prasības, tāpēc lūdz Padomes konsultāciju.

D.Mežale informē, ka 2012.gadā, ieskaitot montāžu, pasākums notika 9 dienas. 2013.gadā plānots 7 dienas.

Padomes locekļi un eksperti izsakās par ieceri:

J.Dambis: jebkurai aktivitātei nozīmīgās pilsētas vietās nepieciešamas stingras prasības pret estētiku. Piedāvātais risinājums vides kvalitāti neviņo, gluži otrādi – ievieš haosu. Tāpēc šādi risinājumi, kaut arī īslaicīgi, nav atbalstāmi.

A.Cinis: šāda iecere pelna naudu, pēc būtības piegrūžot pilsētu.

V.Brūzis: šāds risinājums nav atbalstāms.

I.Tapiņa: šādu piedāvājumu neatbalstītu. Bet izvirzot papildus konkrētas estētiskās prasības, principā varētu atbalstīt.

G.Princis: grūti kategoriski noraidīt, taču no pasākuma risinājuma kvalitātes un labiekārtojuma viedokļa, šobrīd rodas negatīvs iespaids par to, kā pilsēta veido un organizē šādus pasākumus. Esošajā estētiskajā kvalitātē piedāvātā aktivitāte garāmgājējiem un laukuma apmeklētājiem rada negatīvu pilsētas tēlu. Principā būtu iespējams, vienīgi augstākā estētiskā kvalitātē.

V.Valgums: pret pasākumu iebildumu nav. Drīzāk pret tā kvalitāti, kas estētiski degradē pilsētvidi. Nepieciešamas stingras prasības par noformējumu. 7 dienas ir ļoti īslaicīgs pasākums.

J.Asaris: ideja būtu atbalstāma, ja nebūtu nepieciešama papildus infrastruktūra restorāna vajadzībām.

Padome vienojas, ka balsojums nav nepieciešams.

4.

Līvu laukuma rekonstrukcija.

Pamatojoties uz 195.sēdē (23.01.2013.) pieņemto lēmumu.

Ziņo: Rīgas pilsētas arhitekta biroja direktors G.Princis

Ziņo: G.Princis informē par 11.februāra sanāksmes rezultātiem. Konkrētā uzņēmēja SIA „Vecrīgas vīzijas” organizētais arhitektūras konkurss par Līvu laukuma apbūves iespējām ir atjaunojis plašu šobrīd profesionālu diskusiju, kura kādu laiku bija atlikta. VKPAI, Būvvaldes un RDPAD un arhitektu biroja eksperti satikās sanāksmē. Kopējais viedoklis ekspertu vidū ir par to, ka zemes īpašnieki (gan pilsēta, gan privātie) un pašvaldība līdz šim nav darījusi pietiekami, lai plānojumā iestrādātās tēzes par laukuma turpmāko sakārtošanu tiktu īstenotas dzīvē. To pamana gan uzņēmēji, gan eksperti. Tomēr virzot apbūves idejas, jārēķinās ar laukuma teritorijā esošo zemes īpašnieku tiesībām un sabiedrības viedokli. Tādējādi, saskaņā ar RDPAD apsvērumiem būtiski grozījumi jau apspriestajos RVC SAP plānojuma grozījumos nebūtu ietverami.

I.Purmale: pēc sanāksmes RDPAD ir apkopojis idejas un domas, kā varētu tālāk virzīties. RDPAD ir definējis šādu iespējamo Padomes lēmumu:

Pamatojoties uz nepieciešamību pilnveidot Vecrīgas funkcionāli telpisko struktūru:

1. Principiāli piekrist esošo publisko ārtelpu (Līvu laukumu) sadalīt neapbūvējamā un potenciāli apbūvējamā daļā, nosakot tās robežas.
2. Noteikt neapbūvējamās teritorijas daļas - Līvu laukuma robežu pa Meistaru, Kaļķu, bijušo Mazo Kķēniņu un Zirgu ielām, laukuma teritoriju saglabājot un rekonstruējot atbilstoši publiskās ārtelpas gājēju vides veidošanas nosacījumiem.
3. Noteikt, ka potenciāli apbūvējamā teritorijas daļā ir atjaunojama vēsturiskā plānojuma struktūra, būvlaidi precizējot detālplānojumā, kuru izstrādā saskaņā ar kvartālā starp Līvu laukumu, Zirgu, Vaļņu un Kaļķu ielām paredzētās apbūves atklāta arhitektoniski - telpiskā risinājuma konkursa rezultātiem.
4. Minēto konkursu organizēt, nosakot konkrētu būvprogrammu plānotajiem objektiem un ievērtējot publiskās intereses – publiskas funkcijas telpu nodrošinājumu ēku pirmajos stāvos, komunikatīvo funkciju nodrošināšanu, saglabājot galvenos gājēju kustības virzienus, kā arī skatu koridoru no noteiktiem skatupunktiem nodrošināšanu. Ieteikt Rīgas pilsētas pašvaldībai (Rīgas Pilsētas arhitekta birojam) organizēt minēto konkursu.

K.Kukaine un P.Blūms informē par VKPAI ierosinājumiem precizēt RDPAD rosināto lēmumu:

RDPAD	K.Kukaine (VKPAI)	P.Blūms (VKPAI)
1.Principiāli piekrist esošo publisko ārtelpu (Līvu laukumu) sadalīt neapbūvējamā un potenciāli apbūvējamā daļā, nosakot tās robežas.		
2. Noteikt neapbūvējamās teritorijas daļas - Līvu laukuma robežu pa Meistaru, Kaļķu, bijušo Mazo Ķēniņu un Zirgu ielām, laukuma teritoriju saglabājot un rekonstruējot atbilstoši publiskās ārtelpas gājēju vides veidošanas nosacījumiem.		Noteikt neapbūvējamās teritorijas daļas - Līvu laukuma robežu pa Meistaru, Kaļķu, bijušo Mazo Ķēniņu un Zirgu ielām, saglabājot nolasāmas vēsturiskā šo ielu trasējuma un laukuma daļas, tās rekonstruējot atbilstoši publiskās ārtelpas gājēju vides veidošanas nosacījumiem.
Noteikt, ka potenciāli apbūvējamā teritorijas daļā ir atjaunojama vēsturiskā plānojuma struktūra, būvlaidi precizējot detālplānojumā, kuru izstrādā saskaņā ar kvartālā starp Līvu laukumu, Zirgu, Vaļņu un Kaļķu ielām paredzētās apbūves atklāta arhitektoniski - telpiskā risinājuma konkursa rezultātiem.	Noteikt, ka telpiskās struktūras atjaunojamā daļā ir atjaunojama vēsturiskā plānojuma struktūra, būvlaidi pamatojot ar skatupunktu analīzi un kultūrvēsturiskās apbūves uztveres iespējām un precizējot detālplānojumā, kuru izstrādā saskaņā ar kvartālā starp Līvu laukumu, Zirgu, Vaļņu un Kaļķu ielām paredzētās apbūves atklāta arhitektoniski - telpiskā risinājuma konkursa rezultātiem.	Noteikt, ka pārējā esošā Līvu laukuma teritorijas daļa Līvu laukumu (jeb – Mazās Ķēniņu ielas trasi), Zirgu, Vaļņu un Kaļķu ielām uzskatāma par attīstāmu, konsekventi respektējot vēsturiskā plānojuma struktūru un sabiedrības viedokli un iedalāmu šādās nosacītās zonās: <ul style="list-style-type: none"> - apbūvējamā teritorija; - teritorija ar vides telpiskā dizaina un publiskās infrastuktūras elementiem (ierobežotas apbūves teritorija, kurā apbūves parametrus nosaka detālais plāno ums, respektējot aptaujas rezultātus); - labiekārtojamā teritorija, kuru savstarpējās robežas un proporcijas precizē saskaņā ar atklāta arhitektoniski - telpiskā risinājuma konkursa rezultātiem un nostiprina detālā plānojuma izstrādes procesā.
Minēto konkursu organizēt, nosakot konkrētu būvprogrammu plānotajiem objektiem un ievērtējot publiskās intereses – publiskas funkcijas telpu nodrošinājumu ēku pirmajos stāvos, komunikatīvo funkciju nodrošināšanu, saglabājot galvenos gājēju kustības virzienus, kā arī skatu koridoru no noteiktiem skatupunktiem nodrošināšanu. Ieteikt Rīgas pilsētas pašvaldībai (Rīgas Pilsētas arhitekta birojam) organizēt minēto konkursu.	Minēto konkursu organizēt, nosakot konkrētu būvprogrammu plānotajiem objektiem un ievērtējot publiskās intereses – arheoloģiskā kultūrslāņa saglabāšanu, publiskas funkcijas telpu nodrošinājumu ēku pirmajos stāvos, komunikatīvo funkciju nodrošināšanu, saglabājot galvenos gājēju kustības virzienus, kā arī skatu koridoru no noteiktiem skatupunktiem nodrošināšanu. Ieteikt Rīgas pilsētas pašvaldībai (Rīgas Pilsētas arhitekta birojam) organizēt minēto konkursu.	

		Izstrādāt esošā Līvu laukuma teritorijas zudušās apbūves pagrabu (arī puspagraba) līmeņa un neapbūvēto daļu savietoto plānu M1:250, izmantojot Rīgas būvvaldes arhīva grafiskos dokumentus.
		Izstrādāt tagadējā Līvu laukuma attīstāmās daļas zudušās apbūves būvvēstures un vēsturiskos pārskatus (lai kaut nedaudz orientētos tajā pazemes kultūrvēsturiskajā vidē, kas darbu laikā neizbēgami tiktu atsegta).

A.Kronbergs: uzskata, ka secinājumus institūcijām nepieciešams izdarīt, balstoties jau uz notikušā konkursa rezultātiem, nevis rīkojot jaunu konkursu.

A.Cinis: iemesls, kāpēc vēl ir diskusija par iespējamu konkursu, ir tas, ka viedokļi dalās par apbūves līniju. VKPAI uzskata, ka tik drastiska apbūve nav pieļaujama. Izejot no šīs situācijas, ir jēga runāt par to, ka izstrādājot detālplānojumu, ir jāpiedāvā vēl kāds alternatīvs risinājums.

V.Brūzis: ir juridiskais aspekts – šobrīd ir piedāvāta tikai telpiskā vīzija, nav saņemti visu zemes īpašnieku viedokļi.

I.Purmale: apbūves noteikumi prasa atklātu starptautisku konkursu. Būtu lietderīgi arhitektūras ideju konkursu apvienot....

Padome definē iespējamo lēmuma projektu:

1. Principiāli piekrist esošo publisko ārtelpu (Līvu laukumu) sadalīt neapbūvējamā un potenciāli apbūvējamā daļā, nosakot tās robežas.
2. Noteikt neapbūvējamās teritorijas daļas - Līvu laukuma robežu pa Meistaru, Kaļķu, bijušo Mazo Ķēniņu un Zirgu ielām, saglabājot nolasāmas vēsturiskās šo ielu apbūves līnijas, laukuma teritoriju rekonstruējot atbilstoši publiskās ārtelpas gājēju vides veidošanas principiem, nepieļaujot ne iejaukšanos arheoloģiskajā kultūrlānī, ne arī kāda veida (arī īslaicīgu un sezonālu) apbūvi, izņemot to, kas paredzēta labiekārtošanas projektā.
3. Noteikt, ka pārējā esošā Līvu laukuma teritorijas daļa starp Līvu laukumu (jeb – Mazās Ķēniņu ielas trasi), Zirgu, Vaļņu un Kaļķu ielām uzskatāma par attīstāmu, pamatojot ar skatupunktu analīzi un kultūrvēsturiskās apbūves uztveres iespējām, konsekventi respektējot vēsturiskā plānojuma struktūru un sabiedrības viedokli. To iespējams iedalīt šādās nosacītās zonās:
  - apbūvējamā teritorija;
  - teritorija ar vides telpiskā dizaina un publiskās infrastruktūras elementiem (ierobežotas apbūves teritorija, kurā apbūves parametrus nosaka detālais plānojums, respektējot aptaujas rezultātus);
  - labiekārtojamā teritorija, kuru savstarpējās robežas un proporcijas precizē saskaņā ar atklāta arhitektoniski - telpiskā risinājuma konkursa rezultātiem un nostiprina detālā plānojuma izstrādes procesā.
4. Minēto konkursu organizēt, nosakot konkrētu būvprogrammu plānotajiem objektiem un ievērtējot publiskās intereses – arheoloģiskā kultūrlāņa saglabāšanu, publiskas funkcijas telpu nodrošinājumu ēku pirmajos stāvos, komunikatīvo funkciju nodrošināšanu, saglabājot galvenos gājēju kustības virzienus, kā arī skatu koridoru no noteiktiem skatupunktiem nodrošināšanu. Ieteikt Rīgas pilsētas pašvaldībai (Rīgas Pilsētas arhitekta birojam) organizēt minēto konkursu.
5. Pirms konkursa rīkošanas nepieciešams izstrādāt esošā Līvu laukuma teritorijas zudušās apbūves pagrabu (arī puspagraba) līmeņa un neapbūvēto daļu savietoto plānu M1:250, izmantojot Rīgas būvvaldes arhīva grafiskos dokumentus, kā arī izstrādāt tagadējā Līvu laukuma attīstāmās daļas zudušās apbūves būvvēstures un vēsturiskos pārskatus (nolūkā orientēties tajā pazemes kultūrvēsturiskajā vidē, kas darbu laikā neizbēgami tiktu atsegta).

Padome vienojas, ka RDPAD par apspriesto lēmuma projektu konsultēsies pašvaldībā un saskaņos lēmuma projektā minēto rīcību īstenošanas iespējas pirms Padomes lēmuma pieņemšanas.

Par jēdziena „jaunas ēkas būvniecība” skaidrojumu saistībā ar Rīgas pilsētas būvvaldes 05.12.2012. izsniegtā PAU Nr.BV-12-8070-nd (Ēku komplekss Rīgā, Strēlnieku ielā 8) apstrīdēšanu. Iesniedzējs: Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments.

Ziņo: V. Brūzis informē, ka konkrētais jautājums izskatāms kontekstā ar Būvvaldes izsniegto PAU. Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos rekonstrukcija definēta arī kā jaunas ēkas būvniecība uz agrākās būves pamatu daļas, kas ir ne mazāka kā 30% no agrākās būves pamatu apjoma. RVC likumā ir noteikts, ka jaunu ēku būvniecība Rīgas vēsturiskā centra publiskajā ārtelpā pieļaujama tikai pēc atklātos arhitektūras konkursos iegūtiem projektiem.

Runa ir par UNESCO Pasaules mantojuma vietas teritoriju. RDPAD Juridiskā nodaļa ir lūgusi VKPAI kā likuma iniciatora un RVC SAP kā konsultatīvas padomes skaidrojumu. Šajā zemes gabalā tiek saglabāta pamatu daļa un veidota jauna apbūve, tāpēc Būvvalde ir prasījusi rīkot konkursu.

I.Spriņģe – Dārziņa: Vispārīgajos Būvnoteikumos rekonstrukcijas jēdziens nav noteikts, tas ir interpretēts tikai Rīgas domes apbūves noteikumos. Tāpēc ir jautājums, kā likumdevējs ir traktējis jēdzienu „jaunu ēku būvniecība” Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likumā (RVC likumā). Vai jauna būvniecība ir uzskatāma par jaunu būvniecību neatkarīgi no tā, cik liels palicis pamatapjoms no esošās mazvērtīgās apbūves?

Padomes locekļi un eksperti izsakās par ieceri:

I.Tapiņa: jautājums nav adresējams Padomei. Valstī šos jautājumus risina Ekonomikas ministrija, pie kuras tad arī būtu jāvērsas.

J.Dambis: uzskata, ka tas ir arī Padomes kompetences jautājums, jo runa ir par speciālo RVC likumu. Tāpēc jautājums jāvērtē no likuma mērķa

L.Ābele: likumdevējs, rakstot jēdzienu „*jaunu ēku būvniecība*”, RVC likumā, nav domājis apbūvi procentuāli. Brīdī, ja Rīgas vēsturiskajā centrā ir plānotas no publiskās ārtelpas uztveramas izmaiņas, mērķis ir bijis ar konkursa palīdzību panākt pēc iespējas kvalitatīvāku un labāku risinājumu. Jaunu ēku būvniecība ir uzskatāma gadījumā, ja rezultāts ir objekts, kas ir savādāks, nekā tur bijis iepriekš. Šo jautājumu atrisināt palīdzēs konsekvence – visām iestādēm vienoties par kopīgu nostāju un skaidrojumu.

I.Staša – Šaršūne: šis noteikti ir Padomes kompetences jautājums. Atslēgas vārds – *publiskā ārtelpa*. Nav svarīgi, cik lielā apjomā substance tiek saglabāta plānā, svarīga ir ietekme uz publisko ārtelpu. Ja no publiskās ārtelpas būve definējama kā jauns veidols, tā uzskatāma par jaunu būvniecību. Nav jāvērtē Rīgas apbūves noteikumi, RVC plānojuma terminos šāds definējums nav minēts vispār.

J.Dambis: piedalīties visās Saeimas atbildīgās komisijas sēdēs. Likuma ierosinājums sākotnēji nāca no VKPAI. Par šo (14.) pantu bija plaša diskusija, pret šādu ieceri bija vairāki uzņēmēji, jautājums pēc likuma pieņemšanas tika izvērtēts arī Satversmes tiesā. VKPAI pauda, ka neprasa konkursu, ja pārbūvē esošu ēku. Ja tukšā, vai nojauktas ēkas vietā rada jaunu ēku, nepieciešama arhitektūras ideju sacensība- konkurss.

A.Cinis: jāvērtē situācija pēc būtības un pēc prakses, kāda šobrīd ir izveidojusies. Tiek radīts jauns objekts publiskajā telpā. Ja objekts publiskajā telpā eksistē, tiek pārbūvēta publiskajā telpā eksistējoša ēka, tad konkurss nav nepieciešams. Pamati pilsētas ainavu, telpu, mērogu un ritmu neveido. Līdz ar to radīsies jauns objekts, kas šajā vietā nav bijis. Šajā gadījumā zināms kompromiss būtu vismaz fasādes konkurss. Praksē vienmēr bijis tā, kā ka esam ļāvuši bez konkursiem realizēt iekškvartāla ēkas Rīgas vēsturiskajā centrā, konkursi bijuši ēkām, kas atrodas ielas frontē.

U.Bratuškina viedoklis, saņemts elektroniski: Pēc būtības uzskatu, ka „jauna būvniecība ir jebkāda darbība, kuras rezultātā vizuāli nolasāmi tiek izmainīts vai ietekmēts esošās vides raksturs, apbūves vienību attiecības, apjoms un (vai) detalizācija”. Vai strīdus gadījumos esošās vides raksturs tiek „vizuāli nolasāmi izmainīts vai ietekmēts” – būtu ekspertu padomes izlemšanas kompetence.

A.Kronbergs: ir informēts par konkrēto gadījumu – šeit nav runa par pamatu saglabāšanu. Bet gan par esošās ēkas – manēžas un tai piegulošās ēkas pārbūvi. Vēsturiskā manēža tiek restaurēta, inkorporēta jaunajā kompleksā, kur aptuveni 40% ir inkorporēta, 60% piebūvēta no jauna. Šajā gadījumā nepaliek tikai būves pamati. Ielas telpā ir manēžas ēka, kas tiks restaurēta.

M.Draudiņš: informē, ka tiks restaurēts arhitektūras piemineklis, vecās apbūves pamati daļēji paliks, uz tiem tiks balstīta jaunā apbūve, kas atradīsies iekškvartālā.

J.Dambis: konkrētais gadījums, ņemot vērā sniegto informāciju, nav jaunbūve, bet gan pārbūve vai vecajā terminoloģijā – rekonstrukcija. Gadījumos, kur šobrīd ir tukša vieta, un būvē uz veciem pamatiem, tā ir jaunbūve. Ja esošai ēkai nojauc sienas daļas un tās atbūvē atpakaļ, tad tā ir rekonstrukcija (pārbūve). Mēs varam runāt par iedibināto praksi. Likumu skaidrojums jādod Saeimai. Ierosina VKPAI, ņemot vērā šīs dienas diskusiju, sagatavot priekšlikumu Padomes lēmumam, izsūtīt elektroniski apspriešanai, ko nākamajā Padomes sēdē izvērtēt. Informēt RDPAI par nepieciešamību pagarināt atbildes termiņu. Tas kalpotu daudzu gadījumu risināšanai nākotnē.

Padome lūdz VKPAI sagatavot skaidrojumu un lēmuma projektu, ko izvērtēt nākamajā Padomes sēdē.

Sēdi slēdz: 17.30

Sēdi vadīja:

A.Kronbergs

Sēdē piedalījās:

J. Asaris

A.Cinis

J.Dambis

I.Purmale

I.Staša – Šaršūne

I.Tapiņa

V.Valgums

J.Zilgalvis

Protokolēja: B.Mūrmiece